

Σ' ένα συνοριακό σταθμό

-
Αντώνη Σαμαράκη

Σχεδιασμός πρότασης: Μαρία Παπαλεοντίου, Φιλολόγος

Δημιουργία κλίματος δεκτικότητας

- Προβάλλονται εικόνες σχετικές με σταθμούς και τρένα – με μουσική υπόκρουση – και καλούνται οι μαθητές να αναφέρουν σκέψεις και συναισθήματα που τους προκάλεσαν το οπτικό και το ακουστικό ερέθισμα.

(για ενδεικτικές εικόνες
βλ. διαφάνειες 3 - 10)

Κάποτε σ' ένα σταθμό...

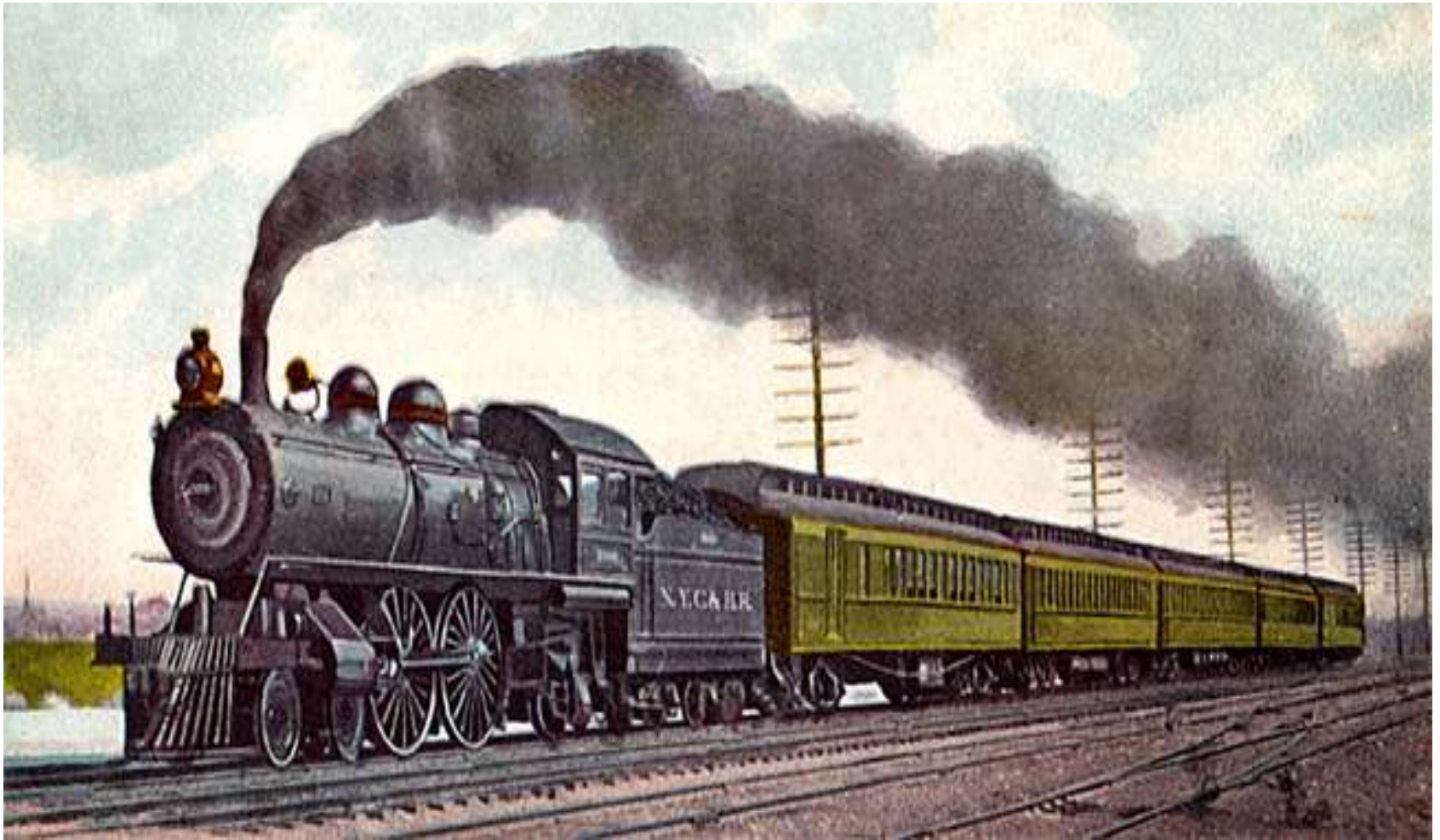

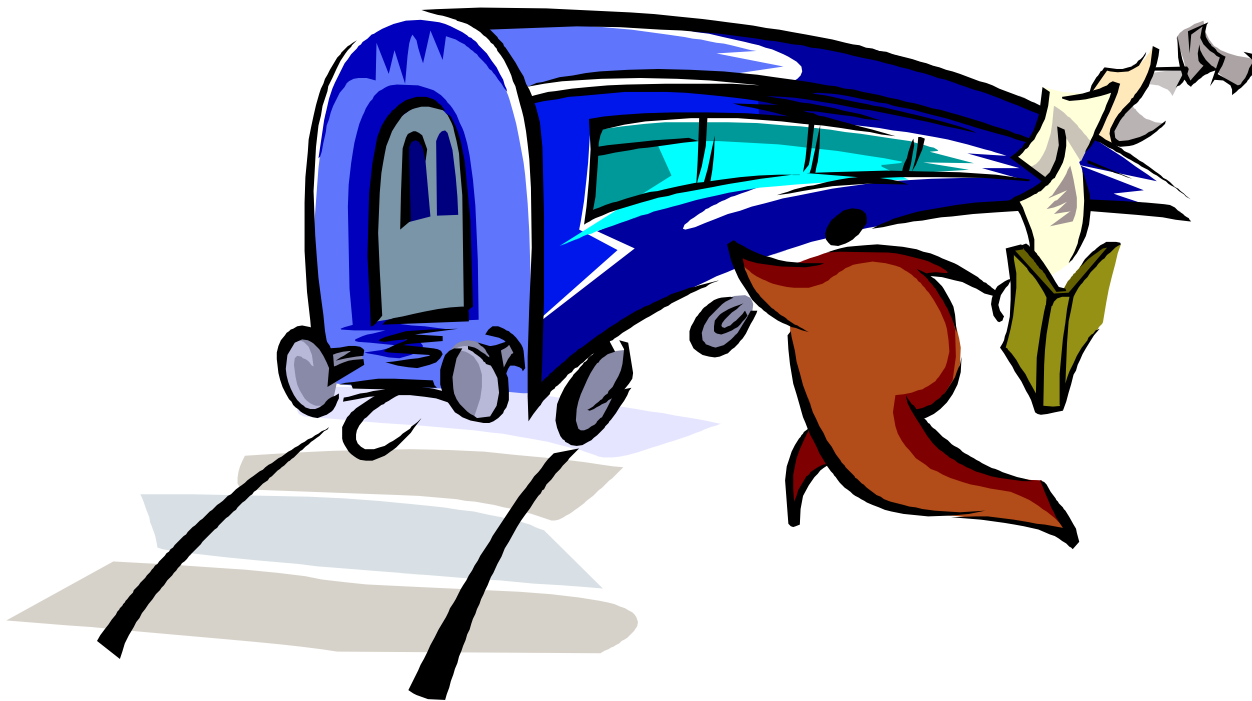

«Ταξιδεύοντας» με τον Αντώνη Σαμαράκη

«σ' ένα συνοριακό σταθμό»

(Ανθολόγιο Ε' -Στ', ΟΕΔΒ, Αθήνα 2001, σ. 67)

Γνωριμία με το λογοτέχνη...

Αντώνης Σαμαράκης

(1919 - 2003)

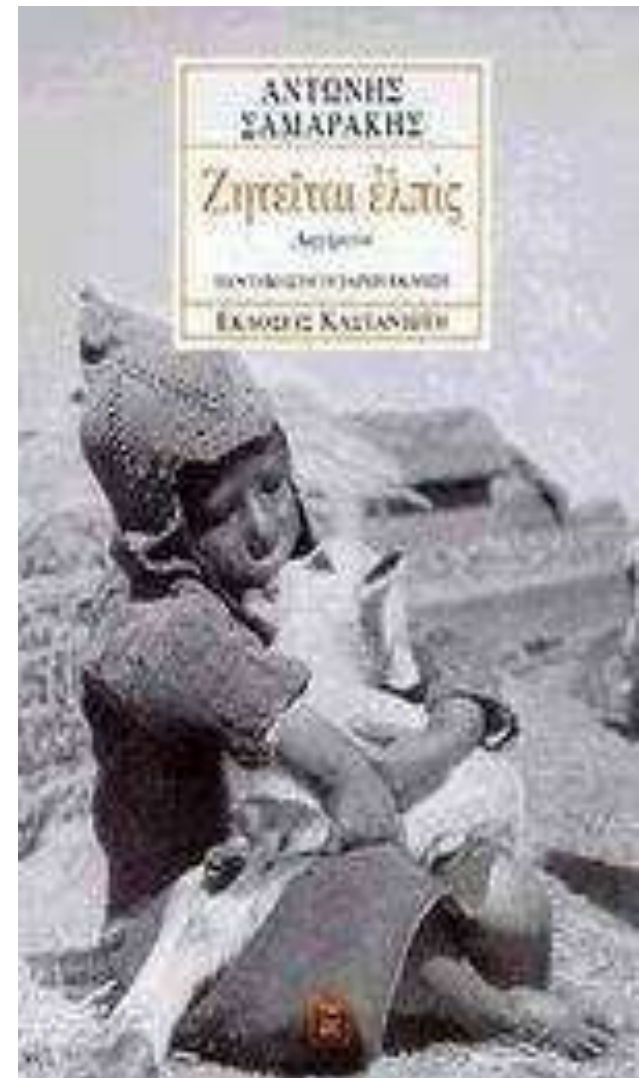

- Ένας μεγάλος ανθρωπιστής,
ένας μεγάλος συγγραφέας
με καρδιά μικρού παιδιού

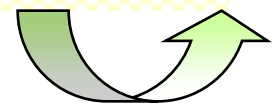
- «Ο λογοτέχνης είναι η φωνή εκείνων, που δεν έχουν φωνή» (Αντ. Σαμαράκης)

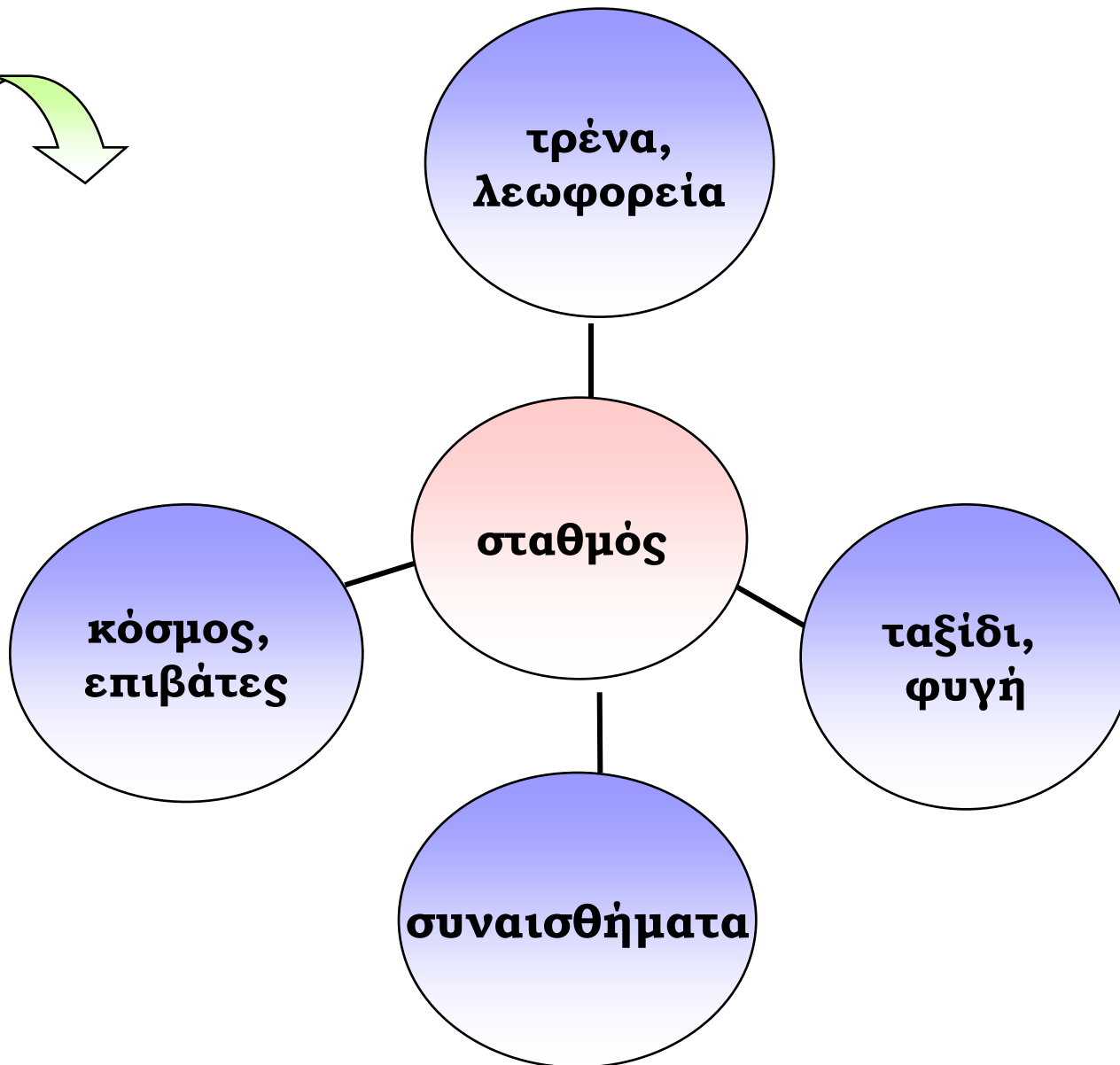
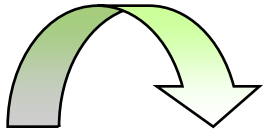
- Ένταξη στο λογοτεχνικό είδος και στο όλον: πρόκειται για απόσπασμα από ομότιτλο διήγημα - από τη συλλογή «**Ζητείται ελπίς**».
- [...] «Ο ποιητής Αντώνης Σαμαράκης δεν έπαψε ποτέ να ονειρεύεται, όπως ακριβώς ένα παιδί, έναν μελλοντικό κόσμο όπου τα ανθρώπινα πλάσματα θα ζουν εν αρμονία και εν ειρήνη. Μακάρι το όνειρό του να πραγματοποιηθεί κάποια μέρα...» (Ζακ Λανγκ)

Ενδεικτική πορεία διδασκαλίας...

- Καταγραφή του τίτλου στον πίνακα και πρόβλεψη περιεχομένου. Μπορεί να τεθεί το εξής πλαίσιο: *Αν ήσασταν σεναριογράφοι / κινηματογραφιστές, τι θα βάζατε στο σενάριό σας / στην ταινία σας που θα είχε τον τίτλο αυτό;*
- Ανάγνωση κειμένου και σύνδεση με τις αρχικές τους προβλέψεις.
- Λεκτική αφόρμηση – ιδεοθύελλα με βάση τη λέξη *σταθμός* και σχολιασμός της λέξης *συνοριακός*.

Επεξεργασία κειμένου

- Επισήμανση - μέσα από συζήτηση - των δομικών στοιχείων και σκηνικών εικόνων:

Δ
ο
μ
ι
κ
ά
σ
τ
ο
ι
χ
ε
ί
α

➔ **Πρόσωπα:** ο σιδηροδρομικός (κεντρικό πρόσωπο) και ο φίλος του

➔ **Σκηνικό:** ένας σταθμός τρένου σε μια μικρή επαρχιακή πόλη, σε απροσδιόριστο χρόνο.

➔ **Θεματικός άξονας:** το όνειρο-στόχος ενός παιδιού και κατά πόσο αυτό πραγματοποιήθηκε.

Σκημικές εικόνες

**Μακρινό παρελθόν -
Τα παιδικά χρόνια -
το όνειρο**

**Παρελθόν -
Τα χρόνια
ως σιδηροδρομικός**

**Παρόν -
Τα χρόνια
ως συνταξιούχος**

- **Εντοπισμός** – μέσα από διερευνητική και συνεργατική διαδικασία, με τη βοήθεια φύλλου εργασίας – βασικών στοιχείων του περιεχομένου που αφορούν το κεντρικό πρόσωπο και τα οποία συμπυκνώνονται στο εξής σχήμα:

όνειρο – συμβιβασμός - αποτέλεσμα

- **Ανακοίνωση** πορισμάτων και τεκμηρίωση με φράσεις του κειμένου. Παράλληλα, εξαγωγή γενίκευσης με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού: ότι σε όλα τα διηγήματα του Σαμαράκη ισχύει το σχήμα *προβλήματα του ήρωα – αναζήτηση διεξόδου – αποτέλεσμα*.

Φύλλο εργασίας (σχηματικά)

Πρωταγωνιστής (σιδηροδρομικός)

Όνειρο

.....
.....
.....

Συμβιβασμός

.....
.....
.....

Αποτέλεσμα (συναισθήματά του)

.....
.....

Πρωταγωνιστής (σιδηροδρομικός)

Όνειρο

«Όνειρευότανε τον εαυτό του σταθμάρχη ...»

Συμβιβασμός

«Και γίνηκε σιδηροδρομικός, μα όχι σταθμάρχης»

Αποτέλεσμα (συναισθήματά του)

«Όμως, μέρα και νύχτα, βρισκόταν στο αγαπημένο του περιβάλλον και αυτό του έφτανε»

Ικανοποίηση, ευτυχία

Επεξεργασία κειμένου

- Σχολιασμός, παράλληλα, στην ολομέλεια, των εκφραστικών τρόπων του συγγραφέα:
 - ✎ **Ύφος: απλό και λιτό**
 - ✎ **Γλώσσα: καθημερινή - λαϊκές εκφράσεις (π.χ. *παραμάσχαλα, του τις έβρεχε, το βιολί του*)**
 - ✎ **Έντονες εικόνες, απόδοση κατάλληλης ατμόσφαιρας με κινηματογραφική μαεστρία**
 - ✎ **Εστίαση «κάμερας» στους ταξιδιώτες – κοντινά πλάνα στα πρόσωπα**
 - ✎ **Παρουσίαση ιστορίας βασικά μέσω αφήγησης σε τρίτο πρόσωπο, που αρχίζει με αναδρομές στο παρελθόν.**
 - ✎ **Ανωνυμία προσώπων και αοριστία χωροχρονικού πλαισίου: διάσταση διαχρονικότητας και παγκοσμιότητας.**

Εμβάθυνση – επέκταση

😊 Προβληματισμός μαθητών - συζήτηση γύρω από τους κοινωνικούς προβληματισμούς του κειμένου:

- * **Οι στόχοι και τα όνειρά μας**
– η προσήλωση σ' αυτά
- * **Η διάψευση των ονείρων**
και ο συμβιβασμός (αξιοπρεπής ή μη)
- * **Η μοναξιά και η αποξένωση του σύγχρονου ανθρώπου** (μοναχικοί ταξιδιώτες).

Σ
Τ
Ο
Χ
Ο
Ι

Ένας αξιοπρεπής συμβιβασμός (παράλληλο κείμενο)

Όσο Μπορείς

Κι αν δεν μπορείς να κάμεις τη ζωή σου όπως την θέλεις, τούτο προσπάθησε τουλάχιστον όσο μπορείς: μην την εξευτελίζεις μες στην πολλή συνάφεια του κόσμου, μες στες πολλές κινήσεις κι ομιλίες.

Μην την εξευτελίζεις παίνοντάς την, γυρίζοντας συχνά κ' εκθέτοντάς την, στων σχέσεων και των συναναστροφών την καθημερινήν ανοησία, ως που να γίνει σα μια ξένη φορτική.

Κ.Π. Καβάφης

Δραστηριότητες πέρα από το κείμενο

- Άλλος τίτλος στο κείμενο, καθώς και στο βιβλίο που σκέφτεται να γράψει ο πρωταγωνιστής.
- Επέκταση λόγου όπου υπάρχει πύκνωση (π.χ. *Τριάντα δύο χρόνια σιδηροδρομικός [...] είδε πολλά πράγματα [...] ένα σωρό αναμνήσεις.*»)
- Εμπλουτισμός κειμένου με διαλογικές σκηνές (π.χ. *παιδί – μητέρα, σιδηροδρομικός – μοναχικός ταξιδιώτης, σιδηροδρομικός – φίλος*)
- «Παρέμβαση» στην πλοκή της ιστορίας (π.χ. *Και γίνηκε τελικά ... σταθμάρχης*).
- Συνέχεια ιστορίας (π.χ. *τελικά ο ήρωάς μας γράφει τα απομνημονεύματά του, τα δημοσιεύει και γνωρίζουν μεγάλη εκδοτική επιτυχία. Του προτείνουν, μάλιστα, να γυρίσουν τη ζωή του σε ταινία. Μπορείτε να σκεφτείτε ένα σενάριο;*)

Καλό ταξίδι!

